

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg — Harmoniserede standarder: øget gennemsigtighed og retssikkerhed for et fuldt fungerende indre marked

(COM(2018) 764 final)

(2019/C 228/11)

Ordfører: **Gerardo LARGHI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.2.2019
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	7.3.2019
Vedtaget på plenarforsamlingen	20.3.2019
Plenarforsamling nr.	542
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	125/0/2

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) støtter Kommissionens meddelelse om harmoniserede standarder, der skal øge gennemsigtigheden og retssikkerheden i det indre marked ved at sikre, at dette er velfungerende. EØSU gentager især sin støtte til princippet om harmoniseret standardisering som et vigtigt instrument for fuldførelsen af det indre marked, da det skaber vækstmuligheder for virksomhederne og arbejdstagerne, styrker forbrugernes tillid til produkters kvalitet og sikkerhed og forbedrer miljøbeskyttelsen.

1.2. Udvalget mener, at en effektiv strategi for harmoniseret standardisering ikke alene skal baseres på en hurtigere udvikling og offentliggørelse af standarder i EU-Tidende, men også på en styrket forvaltning, der bygger på gennemsigtighed og inddragelse af interessenter. Derudover skal den baseres på en global strategi for beskyttelse af de europæiske standarder, som vores produktionssystem, mulighederne for vækst og beskæftigelse samt produkters kvalitet og sikkerhed afhænger af.

1.3. Med hensyn til en hurtigere udvikling af harmoniserede standarder mener udvalget, at de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger går i den rigtige retning og samlet set er positive. Derimod bør der gøres mere for at sikre gennemsigtighed og inklusion, eftersom der stadig er mange interessenter, som kunne være interesserede i at deltage i standardiseringsprocessen, men som ikke gør det. Denne begrænsning påvirker uden tvivl EU's evne til systematisk at forsvare sine standarder på internationalt plan, når der forhandles i Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO).

1.4. EØSU opfordrer derfor på ny til, at man i højere grad fremmer interessenternes deltagelse, bl.a. ved at styrke og forbedre kommunikationen om de allerede eksisterende finansielle instrumenter (Horisont 2020). Med dette for øje bør denne finansiering opretholdes og eventuelt øges i den næste flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Det samme gælder for den finansielle støtte til de interessenter, der omtales i bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1025/2012⁽¹⁾. For at øge inddragelsen af interessenter i standardiseringsprocessen er EØSU desuden villig til at afholde et årligt multiinteressentforum for at vurdere de fremskridt, der er gjort i den henseende og fremme udvekslingen af god praksis mellem de forskellige produktionssektorer.

1.5. EØSU mener, at de initiativer, som Kommissionen allerede har iværksat med henblik på at indhente efterslæbet i udviklingen af standarder, sender et positivt signal. Nogle strategiske sektorer som f.eks. den digitale sektor viser imidlertid stadig tegn på alvorlige efterslæb inden for følsomme områder som blockchain, der har en tværgående virkning på alle borgeres liv og på arbejdstagerne og virksomhederne. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til at udarbejde mere konkrete arbejdsprogrammer med klare og definerede tidsrammer. Det ser endvidere frem til resultatet af vurderingen af de økonomiske og sociale konsekvenser af standardiseringen og håber, at der i den forbindelse også bliver taget behørigt hensyn til de indirekte aspekter som beskæftigelsesniveauet og arbejdstagernes sikkerhed.

⁽¹⁾ EUT L 316 af 14.11.2012, s. 12.

2. Indledning

2.1. Harmoniserede standarder er en særlig kategori af europæiske standarder, der udvikles af en europæisk standardiseringsorganisation (ESO) ⁽²⁾ på anmodning (et såkaldt »mandat«) fra Kommissionen inden for rammerne af et offentlig-privat partnerskab. Ca. 20 % af alle europæiske standarder udvikles som svar på en standardiseringsanmodning fra Kommissionen. Harmoniserede standarder kan anvendes for at dokumentere, at bestemte produkter eller tjenesteydelser på markedet opfylder de tekniske krav i den relevante EU-lovgivning.

2.2. De tekniske krav, der er fastlagt i EU-lovgivningen, er obligatoriske, mens anvendelsen af harmoniserede standarder normalt er frivillig. For især små og mellemstore virksomheder er det imidlertid så kompliceret at certificere egne alternative standarder, at de harmoniserede standarder i praksis overholdes og anerkendes af alle virksomheder.

2.3. Selv om anvendelsen af harmoniserede standarder i teorien er frivillig, udgør de i praksis et vigtigt instrument for det indre markeds funktion og udvikling, da de giver en *formodning om overensstemmelse*, der igen giver retssikkerhed og mulighed for at markedsføre nye produkter uden ekstra omkostninger. Udviklingen af et hensigtsmæssigt system for harmoniserede standarder vil således komme alle til gode, idet det skaber vækstmuligheder for virksomheder og arbejdstagere, værner om forbrugernes sundhed og sikkerhed og bidrager til at beskytte miljøet med henblik på en cirkulær økonomi.

2.4. I marts 2018 anmodede Det Europæiske Råd Kommissionen om at vurdere de gjorte fremskridt med hensyn til at fuldføre det indre marked og afdække hindringerne herfor. Anmodningen blev imødekommet med meddelelsen COM(2018) 772 ⁽³⁾. I denne vurdering blev der lagt stor vægt på standardisering som et nøgleinstrument til fjernelse af tekniske handelshindringer, idet den sikrer, at komplementære produkter og tjenesteydelser er interoperable, fremmer markedsføringen af innovative produkter og styrker forbrugernes tillid.

2.5. Den hurtige teknologiske udvikling, digitaliseringen og udviklingen af deleøkonomi skaber dog et behov for et stadigt hurtigere, moderne, effektivt og fleksibelt standardiseringssystem. I den forbindelse spiller harmoniserede standarder en central rolle. Desuden blev det i en nylig dom fra EU-Domstolen ⁽⁴⁾ præciseret, at harmoniserede standarder er en del af EU-retten, selv om de er udviklet af uafhængige private organisationer, og deres anvendelse er frivillig. Kommissionen er således forpligtet til at overvåge processen og sikre, at der hurtigt udvikles standarder, og at disse gennemføres effektivt.

2.6. Kommissionen har på den baggrund offentliggjort den her behandlede meddelelse for at gøre status over de allerede iværksatte tiltag i forbindelse med harmoniseret standardisering og for at finde ud af, hvad der stadig mangler at blive gjort for at gennemføre forordning (EU) nr. 1025/2012 om standardisering fuldt ud.

3. Resumé af Kommissionens forslag

3.1. Kommissionens forslag bygger på fire aktioner, som skal iværksættes omgående med henblik på at skabe yderligere fremskridt med hensyn til inklusion, retssikkerhed, forudsigelighed og hurtig opnåelse af fordelene for det indre marked ved harmoniserede standarder.

3.2. Aktion 1. Fjerne det resterende efterslæb så hurtigt som muligt

3.2.1. I 2017 afdækkede Refitplatformen et klart efterslæb (»backlog«) i standardiseringsprocessen, hvilket allerede var blevet påpeget af flere interessenter ⁽⁵⁾. Dette efterslæb vedrører først og fremmest de sektorer, der berøres af den digitale omstilling af økonomien. Derfor blev der, i samråd med ESO'erne, udarbejdet en strategi for at indhente efterslæbet.

⁽²⁾ Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (Cenelec) og Det Europæiske Institut for Telestandardisering (ETSI).

⁽³⁾ COM(2018) 772 final: Det indre marked i en verden i forandring. Et nikt aktiv med behov for fornyet politisk engagement.

⁽⁴⁾ Dom i sag C-613/14, James Elliott Construction Limited mod Irish Asphalt Limited.

⁽⁵⁾ Refitplatformens udtalelse XXII.2.b.

3.3. *Aktion 2. Strømline procedurerne for offentliggørelse af henvisninger til harmoniserede standarder i EU-Tidende*

3.3.1. Aktionen er baseret på en omfattende gennemgang af Kommissionens måde at fungere på. Dette førte til nedsættelsen af en gruppe af konsulenter, der skulle identificere eventuelle problemstillinger så tidligt som muligt i udviklingsprocessen. Der blev desuden indledt en struktureret dialog inden for rammerne af det offentlig-private partnerskab og en interinstitutionel dialog med deltagelse af de vigtigste EU-institutioner (herunder EØSU) og interessenter. Denne dialog mundede ud i, at afgørelser om harmoniserede standarder fra og med den 1. december 2018 træffes af Kommissionen ved en skriftlig hasteprocedure.

3.4. *Aktion 3. Udarbejde en vejledning om de praktiske aspekter af gennemførelsen af forordningen om standardisering*

3.4.1. Vejledningen skal skabe klarhed over de forskellige aktørers roller og ansvarsområder i alle faser i udviklingen af harmoniserede standarder. Den vil navnlig fokusere på de materielle og processuelle aspekter af det nye format for standardiseringsansmodninger, som Kommissionen er ved at udvikle for at sikre større gennemsigtighed og forudsigelighed i udviklingen af standarder. Den vil også skabe klarhed over Kommissionens og de sagkyndige konsulents roller. Endelig vil vejledningen fastlægge yderligere retningslinjer for at forbedre overensstemmelsen og hurtigheden af vurderingsproceduren for harmoniserede standarder i alle relevante sektorer.

3.5. *Aktion 4. Styrke systemet med konsulenter med henblik på at indhente hurtige og solide vurderinger af harmoniserede standarder og en rettidig offentliggørelse i EU-Tidende*

3.5.1. For at sikre en bedre forudgående koordinering i forbindelse med vurderingen af de harmoniserede standarder, som ESO'erne er i færd med at udvikle, vil Kommissionen fortsat benytte sig af videnskabeligt input fra Det Fælles Forskningscenter og samtidig styrke samarbejdet med de tekniske udvalg, der står for udviklingen af standarder gennem det nyligt indførte system med sagkyndige konsulenter. Målet er at optimere hurtigheden, kvaliteten og nøjagtigheden af vurderingerne mest muligt for at gøre processen mere effektiv og sikre, at de harmoniserede standarder offentliggøres så hurtigt som muligt i EU-Tidende.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU bakker op om Kommissionens meddelelse om harmoniserede standarder, der skal øge gennemsigtigheden og retssikkerheden i det indre marked ved at sikre, at dette er velfungerende. Af hensyn til sammenhængen behandles dette forslag sideløbende med EØSU's udtalelse INT/878 ⁽⁶⁾ om det årlige EU-arbejdsprogram for europæisk standardisering for 2019 ⁽⁷⁾, således at der kan gives et fyldestgørende, koordineret og sammenhængende svar.

4.2. EØSU gentager sin fulde støtte til princippet om harmoniseret standardisering som et vigtigt instrument for fuldførelsen af det indre marked, da det skaber vækstmuligheder for virksomhederne og arbejdstagerne, styrker forbrugernes tillid til produkters kvalitet og sikkerhed og forbedrer miljøbeskyttelsen ⁽⁸⁾. EØSU er desuden af den opfattelse, at en strategi for harmoniseret standardisering ikke kan adskilles fra de igangværende processer på globalt plan, men bør afpasses derefter med henblik på at beskytte de på europæisk plan fastsatte standarder. Eventuelle efterslæb i den europæiske standardiseringsproces og manglende forsvar af de europæiske standarder, når der forhandles i ISO, kan resultere i, at EU's standarder omgås eller ikke er forenelige med dem, der er godkendt på internationalt plan, hvilket uden tvivl vil ramme virksomhederne og forbrugerne.

4.3. EØSU værdsætter Kommissionens initiativ, som har gjort det muligt at indhente noget af det efterslæb, der gennem årene ⁽⁹⁾ er blevet oparbejdet med hensyn til harmoniseret standardisering. Det bemærkes imidlertid, at der for nogle strategiske digitale sektorer som f.eks. blockchainsektoren først nu er ved at blive oprettet en ad hoc-arbejdsgruppe om emnet, hvilket vidner om en væsentlig forsinkelse. Eftersom det er yderst vanskeligt at foretage en hurtig standardisering af innovation, ville det være hensigtsmæssigt at udarbejde et mere klart og konkret arbejdsprogram med faste tidsplaner og metoder for gennemførelsen.

⁽⁶⁾ INT/878, Europæisk standardisering for 2019 (se side 74 i denne EUT).

⁽⁷⁾ COM(2018) 686 final.

⁽⁸⁾ EUT C 75 af 10.3.2017, s. 40.

⁽⁹⁾ Kilde: Kommissionen.

4.4. EØSU mener, at det uden tvivl vil være hensigtsmæssigt at strømline Kommissionens interne procedurer med henblik på at forkorte beslutningstagningen og på offentliggørelsen i EU-Tidende, eftersom disse faktorer er blandt årsagerne til det efterslæb, der er opstået i årenes løb med hensyn til harmoniseret standardisering. Det er navnlig vigtigt, at systemet for harmoniseret standardisering er i stand til at tackle de nye markedsudfordringer, så man undgår, at enkelte medlemsstater overhaler de øvrige, hvilket kunne skabe uoverensstemmelser mellem de forskellige nationale lovgivninger.

4.5. I den mere omfattende forenklingsproces, som Kommissionen foreslår, er det altafgørende, at forvaltningen er gennemsigtig, og ikke mindst at interessenterne inddrages. Dette betyder, at EØSU, sådan som det allerede var tilfældet med den interinstitutionelle dialog i juni 2018 — og de øvrige interessenter, fortsat skal inddrages fuldt ud både på europæisk og nationalt plan ⁽¹⁰⁾.

4.6. EØSU gør opmærksom på, at en aktiv inddragelse af interessenter på nationalt, europæisk og internationalt plan er en faktor, som tillægger standarderne styrke og vægt og derfor bør fremmes og understøttes. Interessenterne har stadig i dag meget vanskeligt ved at få lov til at deltage i udviklingen af harmoniserede standarder. Der fremhæves især problemer med at få oplysninger om betydningen af dette instrument og om deltagelsesmulighederne, restriktive kriterier for deltagelse og uforholdsmæssigt høje omkostninger for små organisationer og virksomheder.

4.7. Udvalget bemærker i den forbindelse, at der kun findes begrænsede oplysninger om de midler, der stilles til rådighed gennem Horisont 2020-programmet til finansiering af interessenters deltagelse i standardiseringsprocesserne. Adgangen til og informationen om disse midler bør være bedre ⁽¹¹⁾. Det er ligeledes vigtigt, at alle de i dag afsatte midler bevares og eventuelt øges i den næste flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Det samme gælder for den finansielle støtte til de interessenter, der omtales i bilag III til forordning (EU) nr. 1025/2012.

4.8. For at gøre de standardiseringsfremmende foranstaltninger mere effektive anbefales det, at projekter, som finansieres gennem Horisont Europa, også inddrager interessenter i standardiseringen af innovation, der skabes i forbindelse med formidlingsaktiviteter.

4.9. I overensstemmelse med sine tidligere udtalelser ⁽¹²⁾ opfordrer EØSU til, at man nøje overvåger de primære standardiserings-saktørers indsats med henblik på at gøre det europæiske standardiseringssystem mere inklusivt. EØSU kunne i den forbindelse oprette et ad hoc-forum om det europæiske standardiseringssystemets inklusivitet. Dette organ skulle have til opgave at afholde en årlig offentlig høring for at evaluere fremskridt i den henseende og fremme udvekslingen af god praksis mellem de forskellige produktionssektorer.

5. Særlige bemærkninger

5.1. Udvalget bemærker, at Kommissionens indsats for at strømline de interne procedurer og øge antallet af konsulenter kunne omfatte flere operationelle niveauer og vedrøre såvel personalet som den interne organisations funktionsmåde. Sådanne forbedringer er nødvendige, men kræver tilstrækkelig finansiering. EØSU anmoder derfor Kommissionen om at skabe større klarhed over dette aspekt og understreger nødvendigheden af at afsætte tilstrækkelige midler til håndteringen af sektorens udfordringer i overensstemmelse med målene i forordning (EU) nr. 1025/2012 ⁽¹³⁾.

5.2. EØSU gentager, at det er nødvendigt at styrke en europæisk standardiseringskultur ved hjælp af specifikke oplysningskampagner, som er rettet mod alle borgere, fra børn i skolealderen til de politiske beslutningstagere, og at dette skal afspejles i internationale aftaler ⁽¹⁴⁾. Det vil ligeledes være nyttigt at udarbejde oplysningskampagner, der specifikt henvender sig til SMV'er og opstartsvirksomheder.

⁽¹⁰⁾ EUT C 34 af 2.2.2017, s. 86, EUT C 75 af 10.3.2017, s. 40.

⁽¹¹⁾ Gennem LEIT-arbejdsprogrammet (LEIT: Lederskab inden for støtte- og indusitriteknologi) under Horisont 2020 finansieres der projekter, som har til formål at støtte interessenters deltagelse i standardiseringsprocesserne. Et af disse projekter er det toårige Standict.eu-projekt (www.standict.eu), der skal standardisere innovation inden for IKT-sektoren med et budget på 2 mio. EUR og en pulje af potentielle modtagere på ca. 300 personer, som udvælges efter indkaldelser, der offentliggøres regelmæssigt. I LEIT-arbejdsprogrammet for 2019-2020 er der planer om en tilsvarende indkaldelse — »ICT-45-2020: Reinforcing European presence in international ICT standardisation: Standardisation Observatory and Support Facility«, men med et dobbelt så stort budget, fra 2 til 4 mio. EUR, og med en varighed på mellem 2 og 3 år.

⁽¹²⁾ EUT C 303 af 19.8.2016, s. 81, EUT C 197 af 8.6.2018, s. 17.

⁽¹³⁾ EUT C 197 af 8.6.2018, s. 17.

⁽¹⁴⁾ Jf. fodnote 9.

5.3. EØSU ser gerne, at der i vurderingen af standardiseringssystemets sociale og økonomiske konsekvenser inden for rammerne af arbejdsprogrammet for europæisk standardisering for 2019 ligeledes lægges op til, at man opretter et ad hoc-forum for harmoniserede standarder, og at man foretager en realistisk vurdering af eventuelle ulemper og muligheder, ikke alene i det indre marked, men også på globalt plan. Dette betyder, at denne vurdering også bør omfatte de indirekte virkninger af standardisering, herunder beskæftigelsesniveauet og arbejdstagernes sikkerhed ⁽¹⁵⁾.

Bruxelles, den 20. marts 2019.

Luca JAHIER

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ Jf. fodnote 7.